

Svenska 3 – Helt enkelt

Bearbetad text och bild

Information till läraren

Originalbokens ISBN: 978-91-9802478-4

SPSM-verksnummer: 41318

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur det pedagogiskt anpassade läromedlet skiljer sig från originalläromedlet och om hur ni kan arbeta med det.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att text och bilder bearbetas. Bearbetningen av läromedlet innebär att eleven kan använda samma läromedel som sina seende klasskamrater. Innehållet har samma syfte, nivå och pedagogiska innehåll som originalet.

SPSM producerar e-böcker i Textview- och HTML-format. Läromedlet kan också framställas i tryckt punktskrift. E-boksformatet HTML kan finnas i två olika versioner, en version med bearbetad text och bild och en obearbetad version.

Till det anpassade läromedlet kan det finnas tillhörande svällpappersbilder. Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Detta för att bilder och punktskrift inte ska skadas.

Till svällpappersbilderna finns en separat läraranvisning. I den finns det tips på hur man avläser och utforskar en taktill bild tillsammans med eleven. Läraranvisningen bifogas med leveransen av svällpappersbilderna men den finns också som nedladdningsbar pdf i SPSM:s webbutik.

Du kan behöva ytterligare vägledning gällande punktskrift. Se till att ha tillgång till Punktskriftsnämndens handledningar. De finns som nedladdningsbara pdf:er på Punktskriftsnämndens hemsida. I handledningarna står det exempelvis hur olika punktskriftstecken ser ut i punktskriftsboken och på svällpappersbilderna.

Följande skrifter är bra att ha till hands:

- *Svenska skrivregler för punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Punktskriftens skrivregler för matematik och naturvetenskap*, Punktskriftsnämnden
- *Fonetik och punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Räkna med mig*, SPSM

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av detta läromedel, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på telefonnummer +46 10 473 50 00.

Trevlig läsning!

Innehåll

Information om de olika formaten och text till läsaren.....	1
E-bok i HTML-format	1
E-bok i Textview-format	1
Tryckt punktskrift	2
Generella förändringar av boken	3
Pedagogiska tips	5
Bildbeskrivningar	7

Information om de olika formaten och text till läsaren

E-bok i HTML-format

Webbläsare

En bok i HTML-format läser du i en webbläsare. Tänk på att boken kan se olika ut i olika webbläsare. Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den.

Kontakta SPSM om ni får problem med webbläsare.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Originalboken innehåller en mängd olika visuella markeringar av text. Det är både fetstil, kursiv stil, understruken text, ord och meningar i enbart versaler, färgad text och texter i marginalen. Vi har försökt att göra texten i din bok så lättöverskådlig som möjligt. Enbart en sorts markering, kursivering, är kvar, men mycket sparsamt. Blir du osäker på om du saknar information ska du inte tveka att fråga din lärare.
- Ett avsnitt, om källhänvisningar, har kvar markering för kursiv stil.
- Titlar på verk är i originalboken i kursiv stil, i den anpassade boken är de inte märkta på något sätt.
- Vissa texter har löpande kommentarer i bokens marginal. Vi har gjort på två sätt: dels lagt in vissa kommentarer inom parentes invid det aktuella textstycket, dels som en lista av kommentarer efter textens slut.
- Tabeller är omgjorda till annan löpande uppställning av innehållet.

E-bok i Textview-format

En e-bok i Textview-format läser du i läsprogrammet Textview. Läsprogrammet finns att ladda ned gratis från Myndigheten för tillgängliga medier. Textview finns endast för Windows-datorer.

Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. En e-bok i Textview-format är organiserad som en pärm med flikar.

Stilsorter som till exempel fet eller kursiv stil återges inte i Textview-boken. Eventuell markerad text skrivs istället med VERSALER.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Originalboken innehåller en mängd olika visuella markeringar av text. Det är både fetstil, kursiv stil, understruken text, ord och meningar i enbart versaler, färgad text och texter i marginalen. Vi har försökt att göra texten i din bok så lättöverskådlig som möjligt. Enbart en sorts markering, kursivering, är kvar, men mycket sparsamt. I textview skrivs markerade ord med versaler. Blir du osäker på om du saknar information ska du inte tveka att fråga din lärare.
- Titlar på verk är i originalboken i kursiv stil, i den anpassade boken är de inte märkta på något sätt.
- Vissa texter har löpande kommentarer i bokens marginal. Vi har gjort på två sätt: dels lagt in vissa kommentarer inom parentes invid det aktuella textstycket, dels som en lista av kommentarer efter textens slut.
- Tabeller är omgjorda till annan löpande uppställning av innehållet.

Tryckt punktskrift

Punktskrift kan tryckas på två olika sätt. För de som är ovana punktskriftsläsare är punktskriften tryckt med dubbelt radavstånd. Det kallas för glesskrift. För de som är mer vana är punktskriften tryckt med enkelt radavstånd, så kallad tätskrift. Boken kan även tryckas enkelsidigt eller dubbelsidigt.

Svartskriftskopia av punktskriftsboken

Följ med i elevens bok! För att du ska kunna läsa samma text som eleven läser finns en nedladdningsbar pdf som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Där kan du se hur hela boken, sida för sida, är pedagogiskt bearbetad.

Pdf:en är en spegling av punktskriftsboken, men i svartskrift, vilket innebär att punktskriftens förtecken för siffror, versaler, stilsorter och liknande återges med

svartskriftstecken. Till exempel kommer du att se siffertecknet (p3456) som tecknet #, och versaltecknet (p6) som tecknet _ före bokstaven.

Pdf:en finns att ladda ner i SPSM:s webbutik, <https://webbutiken.spsm.se/>

Sök på bokens titel i SPSM:s webbutik och ladda ner pdf:en som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Ett tips om du vill skriva ut den är att skriva ut flera miniatyrsidor på samma ark. Det går förstås också bra att läsa **Svartskriftskopia av punktskriftsboken** digitalt.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Originalboken innehåller en mängd olika visuella markeringar av text. Det är både fetstil, kursiv stil, understruken text, ord och meningar i enbart versaler, färgad text och texter i marginalen. Vi har försökt att göra texten i din bok så lättöverskådlig som möjligt. Enbart en sorts markering, kursivering, är kvar, men mycket sparsamt. Blir du osäker på om du saknar information ska du inte tveka att fråga din lärare.
- Ett avsnitt, om källhänvisningar, har kvar markering för kursiv stil.
- Titlar på verk är i originalboken i kursiv stil, i den anpassade boken är de inte märkta på något sätt.
- Vissa texter har löpande kommentarer i bokens marginal. Vi har gjort på två sätt: dels lagt in vissa kommentarer inom parentes invid det aktuella textstycket, dels som en lista av kommentarer efter textens slut.
- Tabeller är omgjorda till annan löpande uppställning av innehållet.

Generella förändringar av boken

I detta avsnitt beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens läromedel, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

Titta i elevens e-bok, eller i Svartskriftskopia av punktskriftsboken, för att se exakt hur det pedagogiskt bearbetade läromedlet skiljer sig från originalboken.

- Det är svårt att, på ett överskådligt och förståeligt sätt, återge den stora variation av märkning av text som förekommer i originalboken för en punktskriftsläsare. Det är kursiv text, fetad text, färgkodning och kommentarer i marginal. Det mesta av denna märkning har utgått i den anpassade boken. Försäkra dig därför om att eleven har den information som behövs, och förtydliga gärna med att förklara hur originalboken är utformad om du refererar till den. Kom ihåg att eleven inte har alla detaljer som originalboken är utrustad med.

- Trots att den anpassade boken är förenklad, i fråga om informationen som nämns ovan, är den i vissa stycken svårmanövrerad. Exempel på det är texten på sidan 44. Där har den anpassade boken siffermarkeringar inne i texten för olika typer av stilfigurer, och den förklarande texten från marginalen insprängd (inom parenteser) i den löpande texten. Liknande texter kan ha lösts på liknande sätt - med lite variationer.
- Det är endast ett fåtal bilder som fått bildbeskrivningar.
- Eventuella stavfel från originaltexten kan ha korrigerats.
- Det finns ett avsnitt som avhandlar fornsvenska och gammal stavning. Där kan förekomma punktskriftstecken som är nya för eleven.

Särskilt för Textview

- Det finns länkar till verktygslådans sidor på de ställen där texten hänvisar till dessa.
- Avsnittet om källhänvisningar, 96–100, har inte kvar markeringen för stilsorter alls.

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med boken. Här finns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som ni kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

Tid, förförståelse, individuell genomgång och syntolkning

- Den punktskriftsläsande eleven behöver mer tid till uppgifterna och det är elevens rättighet att få tillräckligt med tid även vid prov.
- Eleven med synnedsättning behöver förförståelse inför momentet eller uppgiften som kommer. Till exempel att få tid att läsa igenom text eller bildbeskrivningar eller titta på svällpappersbilden innan eleven lyssnar på en hörövning eller ska genomföra en uppgift.
- Du behöver syntolka bilder, dels de som visas tillsammans i klassrummet och dels individuellt till eleven. Informationen från bildbeskrivningar eller svällpappersbilder kan aldrig ge exakt samma information som seende elever får genom att titta på bilderna. Samtal om bilderna som förekommer i boken kan ge extra information som eleven kan ha nytta av för att få samma förståelse som sina seende klasskamrater.
- Om boken innehåller återkommande figurer eller personer behöver eleven få en presentation av dessa.
- Det som är allmänt känt som till exempel kända personer, berömda byggnader, konstverk och så vidare bör beskrivas.

Praktiskt arbetssätt för eleven och läraren

- Undersök den information som finns på SPSM:s webbplatser:
  - <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/synnedsattning/>
  - <https://webbutiken.spsm.se/>
  - <https://www.spsm.se/stod-och-rad/sprak-och-kommunikation/punktskrift/>

Fonetik

Här nedan finns mer information om hur fonetisk skrift återges i olika format.

- Punktskrift: Skriften *Fonetik och punktskrift* som Punktskriftsnämnden gett ut, gäller för tryckt 6-punktskrift. Beställ den via www.mtm.se, ladda ned den som PDF eller låna den på ditt bibliotek.
- HTML och EPUB: I en e-bok i HTML- eller EPUB-format skrivs fonetik för digital skrift med IPA-tecken. Läs mer på www.internationalphoneticassociation.org/content/ipa-chart.

- Textview: I en e-bok i Textview-format skrivs fonetik för digital skrift med SAMPA-tecken. Läs mer på www.phon.ucl.ac.uk/home/sampa.

Bildbeskrivningar

Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

27

En fisk (piraya) visad från sidan. Fisken är delad i sju olika stora delar. Största delen är "argument för". De olika delarna är från munnen till stjärtfenan: inledning, bakgrund, tes, argument för, argument mot, sammanfattning, avslutning.

75

Fisk (piraya) visad från sidan. Den är indelad i tre olika stora delar. Delarna anges här i ungefärlig procent för att visa proportionerna. Från huvudet till stjärten: inledning (20%), avhandling (60%), avslutning (20%).

86

Schematisk bild av satsuppbyggnad i form av en spelplan till "Fyra i rad". Planen består av fyra kolumner med fyra cirklar i varje. I cirklarna står ord. Kolumn 1 består av Fundament: jag, en kultävling, på skolan, att spela kula på skolan.

Kolumn 2 är finita verb: spelade, spelades, spelade, var.

Kolumn 3, andra satsdelar, är utan innehåll.

Kolumn 4, andra satsdelar, är utan innehåll.

232

Språkträd över indoeuropeiska språk:

- baltiska språk: litauiska, lettiska.
- romanska språk: rumänska, portugisiska, spanska, italienska, franska, latin.
- keltiska språk: bretoniska, walesiska, skotsk gaeliska.
- germanska språk: västgermanska språk (frisiska, jiddisch, afrikaans, nederländska, engelska, tyska), östgermanska språk (gotiska), nordgermanska språk (västnordiska språk (färöiska, norska, svenska), östnordiska språk (svenska, danska)).
- indoiranska språk: sanskrit, hindi, bengali, singalesiska, kurdiska.
- slaviska språk: västslaviska (tjeckiska, polska, slovakiska), östslaviska (ukrainska, vitryska, ryska), sydslaviska (bulgariska, makedonska, slovenska, bosniska, kroatiska serbiska).
- albanska, armeniska, grekiska.